УДК 336.77:631.11

Банківське інвестиційне кредитування аграрних підприємств:сучасні тенденції та проблеми розвитку

Коржан Анна,
здобувачка вищої освіти спеціальності 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок
Миколаївський національний аграрний університет
м. Миколаїв, Україна

Анотація: *досліджено сучасний стан банківського інвестиційного кредитування аграрних підприємств в Україні. Проаналізовано основні тенденції в умовах воєнного стану, роль державної програми «5-7-9%» та міжнародної підтримки. Виявлено проблеми довгострокового кредитування АПК та окреслено перспективні напрями їх вирішення.*

Ключові слова: *банківське кредитування, інвестиції, аграрні підприємства, програма 5-7-9%, кредитні ризики.*

Сільськогосподарський сектор є фундаментальним елементом економіки України, на який припадає значна частка ВВП та валютних надходжень. Розвиток агробізнесу, технічне переоснащення та перехід до більш глибокої переробки вимагають довгострокових інвестицій. Банківська система є основним джерелом позикового капіталу, але пропозиція інвестиційних кредитів для фермерів є обмеженою через високі ризики, дефіцит «довгих» грошей та недосконалі механізми забезпечення. В умовах воєнного стану, руйнування інфраструктури та логістики проблема пошуку ефективних форм інвестиційного кредитування є особливо гострою.

Аналіз останніх досліджень та публікацій: Д. Гладких та О. Любич аналізують перешкоди для кредитування агробізнесу та обґрунтовують необхідність створення спеціалізованого сільськогосподарського банку. К. Гончар та З. Дуленко досліджують проблеми оцінки кредитного ризику з урахуванням специфіки галузі та зовнішніх загроз.

Сучасний ринок банківського кредитування сільськогосподарського сектора демонструє суперечливі тенденції. Попит на позикові кошти є високим, але пропозиція довгострокових кредитів обмежена об'єктивними факторами.

Ключовим драйвером є державна програма «Доступні кредити 5-7-9%». Станом на грудень 2025 року в рамках цієї програми було видано 26 248 кредитів на суму 77,8 млрд грн, з яких приблизно 100 млрд грн було спрямовано на потреби сільськогосподарських виробників з 2022 року. Обсяг кредитів на інвестиційні цілі в 2025 році перевищив 53 млрд грн. Банки пропонують продукти для модернізації обладнання та переробки за ставками 5-7% на строк до 5 років.

Міжнародна допомога сприяє цьому пожвавленню. ЄБРР розширює свої програми розподілу ризиків: у 2025 році гарантія OTP Bank дозволить залучити 200 млн євро для приватного сектору, з яких до 20% буде спрямовано на зелені інвестиції. Завдяки гарантіям MIGA, ING і UKRSIBANK звільнили капітал для

кредитування економіки, причому ING Bank Ukraine планує близько 80% спрямувати в аграрний сектор.

Важливою тенденцією є інтеграція критеріїв ESG. Crédit Agricole Bank запровадив анкети ESG і фінансує ресурсозберігаючі технології (безорний обробіток, смуговий обробіток) та проекти енергетичної незалежності: сонячні електростанції, біогазові установки. OTP Bank пропонує програми енергонезалежності з процентними ставками 5-9% і кешбеком від ЄБРР до 15% від вартості проекту. Це свідчить про перехід до підтримки структурної модернізації сільськогосподарського виробництва.

Незважаючи на позитивні зміни, існують системні проблеми, що гальмують розвиток інвестиційного кредитування агропромислового комплексу:

1. Високі кредитні ризики. Сільське господарство залежить від сезонності та погодних умов, а в умовах війни додається ризик знищення активів та логістичних ускладнень. Методики оцінки ризиків не завжди враховують специфіку галузі.
2. Дефіцит довгострокових ресурсів. Банки обмежені у видачі довгострокових кредитів через переважання короткострокових зобов'язань та необхідність формування резервів.
3. Проблеми із заставою. Недостатня ліквідність традиційної застави. Ринок землі створює умови для іпотечного кредитування під заставу землі, але механізм ще перебуває на початковому етапі розвитку.
4. Фрагментація спеціалізованих послуг. Сучасний агробізнес потребує комплексних рішень, що поєднують кредитування, лізинг, факторинг та страхування. Наразі банки пропонують ці послуги фрагментарно.

Банківське інвестиційне кредитування сільськогосподарських підприємств в Україні розвивається завдяки синергії державних програм та міжнародної підтримки. Основними тенденціями є пільгове фінансування за механізмом «5-7-9%» та впровадження підходів ESG.

Перспективи розвитку пов'язані з вирішенням таких проблем: вдосконалення методів оцінки кредитоспроможності, розвиток довгострокового рефінансування, створення повноцінного ринку землі як застави, активізація зусиль щодо створення спеціалізованого сільськогосподарського банківського інституту. Це підвищить інвестиційну привабливість агропромислового комплексу України.

Список використаних джерел:

1. Hladkyh, D., & Lyubich, O. (2025). Problems and ways of improving the banking service mechanism for agriculturals in Ukraine. Finance of Ukraine, (3), 7-24. https://doi.org/10.33763/finukr2025.03.007
2. Ministry of Finance: Over the week, entrepreneurs received 820 affordable loans worth UAH 2.6 billion under the 5-7-9% state program. *Cabinet of Ministers of Ukraine*. 2025. URL: https://www.kmu.gov.ua/en/news/minfin-za-

tyzhden-pidpryiemtsi-otrymaly-820-dostupnykh-kredytiv-na-26-mlrd-hrn-za-derzhprohramoiu-5-7-9

3. Replenishment of working capital and investment financing: OTP BANK programs for the agricultural sector in 2025. *OTP BANK*. 2025. URL: https://en.otpbank.com.ua/about/news/490824/

4. Energy independence, leasing and financing small farms: Crédit Agricole strategy in Ukraine. *Crédit Agricole Bank*. 2025. URL: https://credit-agricole.ua/en/o-banke/pres-centr/novini/energonezalezhnist-lizing-ta-finansuvannya-dribnih-fermerstv-1833

5. EBRD's EU-backed guarantee to OTP Bank Ukraine to enable €200 million of new lending. *eu4business.org.ua*. 2025. URL: https://eu4business.org.ua/en/news/ebrds-eu-backed-guarantee-to-otp-bank-ukraine-to-enable-200-million-of-new-lending/

Abstract: *the paper examines the current state of bank investment lending to agricultural enterprises in Ukraine. The main trends under martial law are analyzed, in particular the role of the state program "5-7-9%" and international support. Problems hindering long-term lending to the agricultural sector are identified, and promising directions for their solution are outlined.*

Keywords: *bank lending, investments, agricultural enterprises, 5-7-9% program, credit risks.*

Науковий керівник:
Бондар О.А.,
канд. екон. наук, доцент,
доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування
Миколаївський національний аграрний університет